

קונטרס

פרשת מסעי

שנאמרו על ידי

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מהאלמין

הוצאה שני'

*

ה'תשנ"ז

בלתי מוגה

הוצאת אור יחזקאל

ברוקלין, נוא יארק יע"א
שנת תשנ"ז לפ"ק

פרשת מסעי

ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה', ואלה
מסעיהם למוצאיהם (לג, ב)

- א -

הנה ידוע, אשר שמות המסעות נקראו על שם המאורעות שארעו באותן המסעות (כגון "קברות התאוה" - "כי שם קברו את העם המתאווים" (בהעלותך יא, לד); "מרה" - "ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם" (בשלח טו, כג); "רפידיים" - "על שרפו ידיהם מן התורה" (סנהדרין דף ק"ז ע"ב).

ובזה פי' בס' הכתב והקבלה, דזהו מ"ש ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם: "מוצא" פירושו גם מאורע (כמ"ש - יהושע ב, כג - "את כל המוצאות אותם"), וזהו אשר משה רבינו כתב את המאורעות אשר אירעו לישראל במסעיהם, ואלה מסעיהם למוצאיהם, פי', ואלה שמות מקומות מסעיהם אשר הותאמו אל המאורעות הללו.

- ב -

ועפ"ז אפשר לפרש את הכתוב הנ"ל, שבא בתור "הקדמה" לכל המסעות, ובהקדים מ"ש חכמינו ז"ל, שיש עבירה בפועל, ויש עבירה בהרהור, והמלאכים אינו יודעים העבירה שבהרהור, ורק הקב"ה הוא היודע ולפניו נגלו כל תעלומות.

דהנה האמונה והבטחון הם דברים שבלב, וכל עניני הפרנסה הם לפי מדת האמונה והבטחון (עיין רמב"ם הל' יסודי התורה ??), ואם האדם אין לו בטחון באמת, ורוצה לאסוף כסף כדי שיהי' לו הרבה מותרות למלאות תאוותו, בבחינת מוצאיהם, אז התיקון לזה הוא למסעיהם, שיצטרך לצאת ממקומו ולילך ולנסוע בגלות כדי שיהי' לו על ההוצאה, ואז למסעיהם הוא על פי ה', כדי שיתכפר לו עון ההוצאות והמותרות.

והנה בענין התאוה בכלל (למותרות ולכל דבר) ביאר בס'

בינה לעתים עה"פ "ויקרא את שם המקום קברות התאוה כי שם קברו את העם המתאווים", וזת"ד, שלא רק את המתאווים קברו שם, כי אם גם התאוה עצמה נקברה שם, שחדלה מלב כל אלה שחזו בעונש הנורא, שע"י קבירת המתאווים נקברה גם התאוה עצמה. ולכן נקרא המקום בשם "קברות התאוה", ולא "קברות המתאווים".

- ג -

והנה כמה יותר שהוא נוסע ועושה כסף, חושב הוא שע"י זה יהי לו יותר כסף, והולך יותר ויותר בגלות וכו'. וזוהו טעות גדולה, כמשל המגיד מדובנא על הפסוק בהפטורת פרשתנו (ירמי' ב, יא) "ההמיר גוי אלקים והמה לא אלקים ועמי המיר כבודו בלא יועיל", וזה תוכן דבריו:

אברך צעיר הי' סמוך על שולחן חותנו שנים אחדות, ואחר כך נתן לו חותנו את כל נדונייתו ושיגר אותו ללייפציג, כדי שישלח ידו במקח וממכר. האברך, שהי' בטלן וביש-מזל, קנה תמורת כל הכסף שבידו מספר קרונות מלאים קיסמים לשיניים. כשהביא האברך את מקחו אל חותנו קידמו הלה בקול-זועה: "שלומיאל! סחורה שכזו תהא מונחת שבעים שנה ולא תימכר כולה!".

בלית ברירה שלח את חתנו לבית-המדרש ללמוד תורה, ואת מטען קיסמי-השיניים איחסן בתוך מחסניו.

לאחר שעברו שנים מספר אמר החותן לנפשו: סוף-סוף מה יהא בתכליתו של חתני? כלום לצמיתות יהא כרוך על צווארי? חזר ונתן לו סכום-כסף ניכר, בתור נדוניה, ושלחו שוב ללייפציג, לקנות סחורה. אך הזהר הזהירו, לבל יקנה שוב קיסמי-שיניים או סחורה כיוצא בזו.

הדבר הי' בפרוס הימים הנוראים. נמלך האברך בדעתו וקנה מטען עצום של שופרות, בסברו כי זהו מיצרך עונתי חיוני מאין כמוהו.

כשהביא את מקחו החדש הביתה, לא ידע חותנו את נפשו מרוב כעס: "בטלן שכמותך! הלא שופרותיך כבר יספיקו

אפילו עד לשופר של משיח!".

בלית ברירה חזר ושלח את חתנו "הסוחר" לבית-המדרש, ואת מטען השופרות שם במחסניו, ליד מטען הקיסמים.

לימים נמלך החותן בדעתו: מה יעלה בסופם של מטעני "סחורה" אלה? מיד שלח וקרא אליו סרסור מוכשר והציע לו למכור את הקיסמים, ולו גם תמורת סחורה אחרת איזו שתהי'. בו בזמן פנה גם לסרסור שני והציע לו לעשות עסק-חליפין גם במטען השופרות. שכן תהי' הסחורה המוחלפת איזו שתהי', מכל מקום היא תהי' עדיפה מן הקיסמים והשופרות.

לא יצאו ימים מרובים עד שקיבל החותן שני מכתבים משני סרסוריו. הראשון הודיע בשמחה, כי הצליח להחליף את הקיסמים ב... שופרות, והשני הודיעו גם הוא בשמחה, כי הצליח להחליף את השופרות ב... קיסמים...

כיון שראה הסוחר כי בפעם השלישית נכשל ב"מסחר" זה, שם יד לפיו ושתק. אך הפעם נטפל אליו חתנו וסנט בו: "הלא חותני כבר הנהו סוחר ותיק ומנוסה ובכל זאת נכשל גם הוא בצורה מתפירה כזאת".

"שוטה שכמותך!" השיב לו החותן, "הן בידי היו שני מטעני סחורה שאינה עוברת לסוחר, ומה הי' לי לצפות יותר מאשר להחליף מטען אחד במשנהו? אבל אתה, הרי הי' בידך כסף חי ומזומן ואעפ"כ קנית בו שני מטענים חסרי-ערך שכאלה..."

כיוצא בזה טוען הנביא: **"ההמיר גוי אלקים והמה לא אלקים"** - כלום כבר המיר עם כלשהו את אלקיו באל אחר, אף כי יכול הוא לעשות חליפין כאלה מאחר שגם זה וגם זה לא אלקים המה, והיו מחליפים איפוא אחד במשנהו מבלי לסבול שום הונאה... אולם **"ועמי המיר כבודו בלא יועיל"** - עמיר המיר את כבודו ואת גאונו, את אלקים חיים, באילולי עץ ואבן אשר לא יועילו למאומה, פרט לעשות מהם קיסמים לשיניים אשר אפילו גם אז יהא אסור להשתמש בהם, כי

אסורים יהיו בהנאה... עכת"ד הקי ז"ל.

- ד -

וזהו פירוש הפסוק "ועמי המיר כבודו בלא יועיל", שהולכים ומחפשים ומבזבזים כל החיים שלהם רק על פרנסה, ועי"ז אין להם זמן לקבוע עיתים לתורה (ועי"ז נהי "רפידים", שרפו ידיהם מן התורה) וסוגדים לעגל הזהב, שהוא בחינת עץ ואבן שבין כך ובין כך לא יועיל מאומה, כי כל הפרנסה היא ביד ה', כמו שאומרים כל יום "הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים", וכל ההצלחה שלו תלוי בלימוד התורה ובקיום מצוותיו ית"ש, כמבואר בפי עקב, "והיי עקב תשמעון גוי ושמר ה' אלקיך לך את הברית גוי וברך פרי בטנך ופרי אדמתיך וגו'".

וכך יכול האדם לעבוד עבודת פרך, וחושב שעושה כסף, ולבסוף הוא מחליף פרה בחמור, והפרה ג"כ הולכת לאיבוד.

והעיקר שצריך לדעת הוא, אשר על מוצאיהם, היינו על הוצאת כל פרוטה ופרוטה, יצטרך ליתן דין וחשבון. כי הכל צריך להיות על פי ה', ואם מוציא הוצאות יותר ממה שצריך, על מותרות, ועי"ז צריך לבזבז הזמן שלו שלא יוכל לקבוע עיתים לתורה, יצטרך ליתן על זה דין וחשבון למסעיהם, היינו כאשר יסע לעוה"ב, כי על פי ה', הכל צריך להיות על פי ה'.

- ה -

הנה יש עוד בחינה אחרת, והיא הבחינה של הצדיקים, ועליהם ממשיך הכתוב ואלה מסעיהם למוצאיהם, ואלה בוא"ו המוסיף קאי על הצדיקים שהם בבחינת ו', בחינת צדיק יסוד עולם. ואמר הכתוב, שהרבה פעמים ישנם צדיקים שהנסיעה שלהם, מסעיהם, היא לא בשביל "למוצאיהם" כפשוטו, היינו בשביל ההוצאות שלהם עצמם, כ"א נסיעתם היא בשביל למוצאיהם, ע"ד למוצאיהם בפה, שנסיעתם היא בשביל בירור הניצוצות הקי ובשביל תיקון העולם, כדי לקרב אנשים לעבודת השי"ת כו'.

וכידוע מהבעש"ט זי"ע עה"פ (תהלים ל"ז) מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ, הוא כפל "מצעדי" ו"דרכו", ואמר הבעש"ט ז"ל כי מה' מצעדי גבר כוננו, כי מה שמולך השם יתברך את האדם לאיזה מקום על ידי מבוקש שיש לאדם לזה המקום, אבל ודרכו יחפץ, כי השם יתברך רוצה לתקן האדם שם, להעלות ניצוצות הקדושות שבמקום זה. וזהו ודרכו יחפץ, כי השם יתברך חפץ דרכו, ולא מבוקש שיש לאדם שם, וכשמעלה הניצוצות הקדושות, אז נעשה יחוד בין שני שמות הוי"ה ואדנ"י וכו' (כמבואר כל זה בס' מאור עינים פ' ויקהל).

וכן איתא בס' צפנת פענח לבעל התולדות י"י בשם הבעש"ט, וזת"ד: כי מבואר בכתבי האריז"ל שע"י חטא אדה"ר נפלו כל הניצוצות של הנשמות קדושות בתוך הקליפות ונתערב טוב ברע, וצריך לבררן ע"י התורה והעבודה והמצוות של בני אדם. ולכן הוצרך גלות ישראל בכל שבעים אומות שנפלו שם הניצוצות, וצריך כל אחד מישראל לגלות שם במקום שיש הניצוצות משורש נשמתו להוציאן ולבררן. וזהו ענין נסיעת האדם ממקום זה למקום אחר עבור פרנסתו וכיוצא, משום שיש שם ניצוצות שלו וצריך להוציאן משם ולבררן.

וכן מובא בס' פתגמין קדישין (בשם הרה"ק מברדיטשוב), וזת"ד: הבעש"ט זי"ע אמר, שבהיות אדם פעם אחד באיזה מקום, אזי מוכרח להיות שם באותו מקום פעם שני, ובאם אינו נותן בעצמו אל לבו להיות שם פעם ב', אזי השם יתברך מגלגל הדבר באופן שמוכרח להיות שם פעם שנית. כי כל נסיעות והליכות האדם לאיזה מקומות, הכל לא במקרה הוא חלילה, רק מאת ה' היתה זאת ובהשגחה פרטיית, שיש לו לאדם זה שום חלק לתקן שם במקום הזה, הן בתורה ותפילה, הן באכילה ושת"י ושינה לשם שמים, והן בשאר עבודות לשם שמים, להוציא משם הניצוצות הקדושות להעלותן לשורש אחדותן, ואזי השם יתברך ברחמיו וחסדיו המרובים מביא את האדם אל המקום זה. ועל כן חייב האדם לראות את עצמו בהיותו בא אל איזה מקום וליתן אל

לבו, מה זה ועל מה זה הביא אותנו השי"ת לכאן, ויראה ויבין בעיני שכלו מה שצריך לתקן שם. אמנם לאו כל אדם זוכה לעשות תיקונו בשלימות בפעם אחת, ולכן חייב הוא ומוכרח להיות שם עוד פעם שנית וכו'.

ובסי' אור החכמה (פי' וירא) כתב בשם הבעש"ט, וזת"ד, שהאדם צריך לעשות הכל כדי שיהי' שלם, ולפעמים אינו צריך להשלים את עצמו אלא במקומו, בעירו בלבד, ואינו צריך לנסוע למקומות אחרים, **ויש מי שצריך לטלטל את עצמו למקומות כדי לתקן בכל מקום שבא לשם.**

וזהו **ואלה מסעיהם למוצאיהם**, שנסיעת הצדיקים היא לא כסדר שבתחילת הפסוק, שתחילה הי' **מוצאיהם**, הוצאות על מותרות, שלכן שלח אותם השי"ת בגלות, **למסעיהם**, כדי לתקן את העון, כי אם אצל צדיקים הסדר הוא תחילה **מסעיהם**, שנסיעת הצדיקים היא בעיקר ולכתחילה מפני כי "מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ", שיבוא לאותו המקום כדי לברר שם את הניצוצות ולקרב את לבם של ישראל לאביהם שבשמים, ורק כתוצאה מזה ובתור דבר צדדי בא להם שם ענין **למוצאיהם**, שיהודים נותנים להם על ההוצאות שלהם. וכידוע פתגם כ"ק אדמו"ר מוהר"ר יוסף יצחק מליובאוויטש זצ"ל, שסיבת בואו של שד"ר (שלוחא דרחמנא) באיזה מקום הוא לזרוע רוחניות (להפיץ התורה ומצוותי') ולקצור גשמיות, וידוע בזה תורת בעל התניא, שהקב"ה נותן ליהודי גשמיות והוא עושה מזה רוחניות.

